

The model of training an artist at the level of the Islamic Revolution with an emphasis on the vision of Hazrat Imam Khamenei

Mohammad Karim Hekmatara¹

Type of article: research article

Received: 25/12/2023

Accepted: 02/02/2024

NAJA Strategic Studies Quarterly/Vol.8/NO.4 (serial 30)/Winter 2024*33-58

DOR:20.1001.1.25381946./ssj.2024.102487

Abstract

Background and purpose: Art can perpetuate any revolution, civilization and culture. The goal of training Taraz artist is to learn revolutionary art; To influence their heart and soul in order to create commitment to the system and continue the path of the Islamic revolution.

Method: This research is applied in terms of purpose, descriptive in terms of method, and in terms of data collection, it is a combined study in the theoretical framework of Imam Khamenei's rulings. In the first step, by using the total count method, the statements of the leadership and the key words were evaluated by 5 experts, and after removing the common words and applying the received suggestions, a questionnaire was compiled and distributed to 80 people in the sample community. . For the final verification of the structure, confirmatory factor analysis in SmartP software. L. S3 was used.

Findings: The model of training an artist at the level of the Islamic Revolution can be evaluated using three dimensions: religious and revolutionary structure with 10 indicators, artistic expertise and commitment with 9 indicators, culture and awareness with 8 indicators, and a total of 27 key indicators.

Results: The model of Taraz artist is concluded by examining and counting all the indicators obtained in the three dimensions of religious and revolutionary insight, expertise and artistic commitment, as well as culturalization and raising awareness of Islamic revolutionary and with the relevant indicators.

Keywords: revolutionary education, art, revolutionary artist, level of Islamic revolution.

1. Assistant Professor, Department of Strategic Cultural Management, Amin University of Management Sciences, Tehran, Iran.Mk.hekmatara@yahoo.com

الگوی تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی با تأکید بر دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

محمدکریم حکمت آرا^۱

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۰۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۳

فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا/سال هشتم/ شماره ۴ (پیاپی ۳۰) - زمستان ۱۴۰۲ * ۳۳-۵۸

DOR:20.1001.1.25381946./ssj.2024.102487

چکیده

زمینه و هدف: هنر می‌تواند هر انقلاب، تمدن و فرهنگ را ماندگار کند. هدف از تربیت هنرمند تراز، فراگیری هنر انقلابی است؛ تا در دل، قلب و روح ایشان به‌منظور ایجاد تعهد به نظام و ادامه راه انقلاب اسلامی تأثیر گذارد.

روش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی و از نظر گردآوری داده‌ها، یک مطالعه ترکیبی در چارچوب نظری فرمایشات امام‌خامنه‌ای (مدظله العالی) است. در گام اول، با استفاده از روش تمام‌شمار و فیش‌برداری، بیانات رهبری بررسی و کلیدواژه‌های احصاء‌شده توسط تعداد ۵ نفر خبره مورد ارزیابی قرار گرفت و پس از حذف واژه‌های مشترک و اعمال پیشنهادها دریافت‌شده، پرسش‌نامه تدوین و در سطح جامعه نمونه به تعداد ۸۰ نفر توزیع شد. برای تأیید نهایی ساختار، از تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار اسمارت پی. ال. اس ۳ استفاده شد.

یافته‌ها: الگوی تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی را می‌توان با استفاده از سه بعد ساختار دینی و انقلابی با ۱۰ شاخص، تخصص و تعهد هنری با ۹ شاخص، فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی با ۸ شاخص و در مجموع، تعداد ۲۷ شاخص کلیدی ارزیابی نمود.

نتایج: الگوی هنرمند تراز با بررسی و احصای تمام شاخص‌های به‌دست‌آمده در سه بعد بصیرت دینی و انقلابی، تخصص و تعهد هنری و نیز فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی هنرمند تراز انقلابی اسلامی با شاخص‌های مربوطه به نتیجه می‌رسد.

واژگان کلیدی: تربیت انقلابی، هنر، هنرمند انقلابی، تراز انقلاب اسلامی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

هنر دارای یک گستره وسیع است و می‌تواند با رویکرد تربیتی بر شیوه تربیت انسان‌ها تأثیرگذار باشد؛ انقلاب اسلامی ایران با هدایت حضرت امام خمینی (ره) و کمک‌گرفتن از آموزه‌های دین مبین اسلام که پایه و اساس این انقلاب را تشکیل داده‌است، توانست فرهنگی‌ترین انقلاب را در دنیا به‌وجود آورده و با هنر خویش، آن را به سایر کشورها در جهان صادر کند؛ از این‌رو، برای بسط و نفوذ نگرش دینی و استمرار نظام اجتماعی استوار بر دین، هنر و در ساحت هنر، هنرمندان به‌عنوان نقطه ثقل خلق هنر، تأثیر بسیار مهمی در همراهی مردم و حفظ و بقای انقلاب دارند. به‌همین دلیل، تشویق هنرمندان متعهد جامعه و نیز تربیت انقلابی هنرمندان در منظومه اندیشه‌ای امامین انقلاب، اقدامی اساسی محسوب می‌شود. «از نگاه انقلاب اسلامی ایران، سرچشمه هنر، معنویت و شاخ‌وبرگ آن در باغ زندگی مردم افراشته است؛ به‌طوری‌که بهترین ثمره آن ایمان، اندیشه، احساس و تخیل آفریننده را به بار خواهد آورد» (عباس نژاد، ۱۴۰۲). هنرمندی که در ظرف وجودی خویش، چنین هنری را دارد، نه‌تنها هویت دینی و انسانی جامعه را حفظ می‌کند، بلکه خود نیز روزبه‌روز کمالات روحی و باطنی بیشتری را کسب خواهد نمود و این مهم در حالی است که رشد و کمال هر هنرمندی بر تعالی و پیشرفت روزافزون جامعه تأثیر مستقیم برجای می‌گذارد. از دیدگاه انقلاب اسلامی، هنری ستوده و ارجمند است که از عنصر «تعهد» و جوهر «پیام» و بُعد سازندگی و تربیت برخوردار باشد؛ هنری که ارزش‌های مقدس و والا را نشان دهد و به انسان‌ها امید و اعتماد ببخشد و از هرگونه فساد و هرزگی و بدآموزی و ابتذال، پاک باشد.^۱

حرکت‌های خزنده دشمنان در بین جامعه هنری موجب شده‌است که تربیت و به‌کارگیری هنرمندان همواره چالش‌هایی را پیش روی نظام اسلامی قرار دهد و در حال حاضر، مسئله تربیت و به‌کارگیری هنرمندان در نظام جمهوری اسلامی ایران یا با ضعف در خدمت‌رسانی هنرمندان به انقلاب و نظام مطرح است و یا اساساً هم‌مسیر با انقلاب اسلامی نیست. از جمله برابر اعلام

۱. این مطلب از سایت (<https://hawzah.net/fa/Magazine>) به ودیعه گرفته شده است.

مرکز مطالعات راهبردی هنر انقلاب اسلامی، بررسی آثار منتشرشده در دو حوزه فیلم و تئاتر در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد که از ۷۷ فیلم رصد و تحلیل‌شده، ۵۹ فیلم مروج سبک زندگی غیراسلامی ایرانی و تخریب‌کننده انقلاب اسلامی، ۶۱ فیلم ارائه‌کننده تصویر مثبت از زن بی‌حیا، ۵۰ فیلم سیاه‌نما و ناامیدکننده، ۶۰ فیلم مروج وادادگی و تحقیر ملی، ۵۵ فیلم القاکننده واگرایی دینی و ملی و قانون‌گریزی و نمایش ناکارآمدی‌ها بوده‌اند. از ۷۰ اثر تئاتری رصد و تحلیل‌شده نیز ۲۹ نمایش به تخریب انقلاب و ترویج سکولاریسم، ۵۱ نمایش به القای ناامیدی، ۲۵ نمایش مروج قانون‌گریزی و نمایش ناکارآمدی نهادها و ۳۹ نمایش ترویج‌کننده سبک زندگی غیراسلامی ایرانی بوده‌اند. هرچند که آموزش‌های مختلف در رشته‌های گوناگون هنری در مراکز مختلف دانشگاهی و غیردانشگاهی در حال انجام است، ولی این آموزش‌ها تا حد زیادی براساس یک عقبه فکری و اندیشه‌ای نشأت‌گرفته از فلسفه غرب است؛ از این‌رو، در اختیار داشتن نقشه راهبردی و سازوکار تربیت هنرمند متعهد و تراز انقلاب اسلامی، بسیار مهم‌تر و سودمندتر از آموزش هنرمندان صاحب سبک در زمینه‌های مختلف برای کشور است؛ بنابراین مسئله اصلی پژوهش حاضر، ارائه الگوی تربیت هنرمندان تراز انقلاب اسلامی از دیدگاه حضرت امام‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بوده و در پی یافتن پاسخی برای این سؤال است که «الگوی تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی چگونه است؟».

پیشینه

مرتضوی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «موانع تربیت زمینه‌ساز» با این هدف که در اندیشه دینی، پایان تاریخ، دوران استقرار عدالت و حاکمیت مستضعفان است، اشاره می‌کند که این تحول جهانی به دست حضرت مهدی (عج) و یاران مخلص او انجام می‌شود. با استناد به آیات و روایات اسلامی، در حوزه اندیشه و ارتباط با خداوند، از کفر و شرک به‌عنوان دو مانع مهم؛ در حوزه ارتباط با امام عصر (عج)، از نشناختن جایگاه حقوقی آن حضرت به‌عنوان مانعی مهم؛ و در ارتباط با خود، از نداشتن بصیرت دینی به‌عنوان مانع مهم تربیت زمینه‌ساز یاد شده‌است. در حوزه گفتار، از بین موانع متعدد، به ده مانع اشاره شده‌است و در

حوزه رفتار، از تبعیت از هوای نفس، دل‌بستگی به دنیا، ضعف بینش اسلامی، ضعف ولایت‌پذیری و مانند آن به‌عنوان موانع تربیت زمینه‌ساز یاد شده‌است.

آل حسینی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «فلسفه تربیت اسلامی و مأموریت احیای عمل تربیت اسلامی» نخست، تبیینی از عمل تربیت اسلامی تدارک می‌بیند و این تبیین را از طریق تحلیل موقعیت به‌کارگیری یک روش تربیت اسلامی ارائه می‌کند؛ سپس استدلال می‌کند که فلسفه تربیت اسلامی با رویکرد استنتاجی که در پی دستیابی به روش‌ها و فنون تربیت اسلامی است، در عمل، با محدودشدن به این کارکرد و غفلت از زمینه‌های به‌کارگیری این روش‌ها و فنون، به روند فرسایشی کاهش «عمل» به «روش» در نظام تربیت رسمی کمک می‌کند. وی در نهایت، این نقد را پایه دفاع از مأموریت فلسفه تربیت اسلامی برای احیای عمل تربیت اسلامی و پذیرفتن نقش مسئولانه‌تری برای کمک به تحقق عامل تربیت اسلامی قرار می‌دهد.

توسلی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان «تربیت دینی، تربیت زمینه‌ساز، تربیت سکولار» به معرفی تربیت سکولار و مقایسه آن با تربیت دینی به‌ویژه تربیت زمینه‌ساز با محوریت امام که ریشه‌ای کهن در تاریخ و فرهنگ کشور ما دارد، پرداخته‌است. نتایج بیان‌گر این حقیقت است که سکولاریسم و برخی از تبعات آن مانند تربیت سکولار، ریشه در فرهنگ مغرب زمین دارند. اساساً تربیت سکولار بر آموزش و گسترش علوم تأکید دارد و در برنامه‌های درسی خود، آموزش تعالیم دینی را نمی‌گنجانند؛ برعکس، تربیت دینی در کشورهای اسلامی، به‌ویژه کشور ما ریشه‌های عمیق دارد و بین آموزش تعالیم دینی و علوم گوناگون مغایرتی نمی‌بیند.

بختیاری (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «مؤلفه‌ها و شاخص‌های تربیت اسلامی از نظر قرآن کریم» آموزش و پرورش را نیازمند ابزارهایی برای سنجش و ارزشیابی می‌داند. یافته‌های متشکل از مجموعه شاخص‌ها و معیارهای تربیت اسلامی برگرفته از آیات قرآنی را می‌توان ذیل سه مؤلفه فرآیندهای ذهنی، رفتار و تمایلات دسته‌بندی کرد. شاخص‌های ذیل هر مؤلفه نیز عبارتند از: مؤلفه فرآیندهای ذهنی شامل شاخص‌های علم و دانش، تفکر و تعقل، معرفت و

بصیرت، نقد و ارزیابی؛ مؤلفه رفتار شامل شاخص‌های تعهد و مسئولیت‌شناسی اجتماعی، عمل‌گرایی، عفت و پاکدامنی، امر به معروف و نهی از منکر و عبادت؛ و مؤلفه تمایلات شامل شاخص‌های حب الهی و ولایت‌پذیری. این شاخص‌ها به شدت با همدیگر مرتبط هستند.

حسینی‌زاده (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «غایت تربیت از دیدگاه اسلامی» بیان می‌کند که متخصصان تعلیم و تربیت اسلامی اهداف متفاوتی را به عنوان هدف غایی مطرح کرده‌اند؛ اهدافی چون قرب الی‌الله، حیات طیبه، خلیفه‌الله‌شدن، فناء فی‌الله و رضوان‌الله و حاصل سخن اینکه تعلیم و تربیت اسلامی تنها یک هدف غایی دارد و آن عبارت است از رضوان‌الله. موارد دیگر یا در طول این هدف هستند و یا از اهداف کلی تربیت اسلامی در ابعاد و حیطه‌های مختلف تربیت عبادی، دینی، اجتماعی و مانند آن به شمار می‌روند.

ایزدی دهکردی (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان «نقش تربیت هنرمندان سنتی در تجربه هنری دوره انتظار» به تعیین نقش تربیت در تجربه هنری هنرمندان سنتی در دوره انتظار می‌پردازد. به گفته وی، اعتقاد به رعایت اصول تربیت استاد می‌تواند در تجربه هنری او تأثیر به‌سزایی داشته و سبب خلق آثار شایسته شود. تأثیرگذاری انتظار و اعتقاد به ظهور امام عصر (عج) ابعاد مختلفی را در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اخلاقی، تربیتی و روانی زندگی مردم به خود اختصاص می‌دهد. این مقوله جایگاه بسیار مهمی را در هنر به خود اختصاص داده است و با توجه به اینکه جامعه کنونی ایران به هنر سنتی وابسته است، موضوع احترام به استاد و جایگاه استاد - شاگردی به‌طور شایسته برقرار است.

بررسی‌های به‌عمل‌آمده در زمینه پژوهش‌های انجام‌شده نشانگر آن است که عنوان مشابه‌ای با موضوع این پژوهش کار نشده است و پژوهش‌های پیشین نیز به‌طور اجمال با بخشی از این پژوهش هم‌سو است. نقاط اشتراک این پژوهش‌ها را می‌توان در تأکید بر تربیت به‌ویژه ضرورت بهره‌گیری از تربیت اسلامی دانست که به‌عنوان اولویت مهم و فرهنگی در جامعه اسلامی ایران بایستی در دستور کار قرار گیرد.

ادبیات نظری

الگو: نظام نظری به‌هم‌پیوسته‌ای است که برای تشریح پدیده‌های جهان و ارائه ارتباط متقابل چنین پدیده‌هایی به‌کار می‌رود. الگو ابزار تجربید پدیده‌های جهان است که می‌تواند مقداری از بااهمیت‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده و علل پدیدآورنده پدیده‌های طبیعی، اجتماعی، فرهنگی، سازمانی، اقتصادی و صنفی را شناسایی، تفکیک و طبقه‌بندی کند، سپس برای عرضه سیاست‌ها، به‌تعمیم شناخت حاصل پردازد. الگوها نه‌تنها عامل تسهیل درک کار یک نظام به حساب می‌آیند، بلکه در ارزیابی اثرات و پیامدهای مداخله‌گر گوناگون نیز کارسازند (حمیدی‌زاده، ۱۳۸۶: ۴).

تربیت انقلابی: تربیت انقلابی، فرآیند یاری‌رسانی به‌متربی برای ایجاد تغییر تدریجی در گستره زمان در یکی از ساحت‌های بدنی، ذهنی، روحی و رفتاری است که به‌واسطه عامل انسانی دیگر به‌منظور دستیابی وی به کمال انسانی و شکوفایی استعدادها و یا بازدارندگی و اصلاح صفات و رفتارهایش صورت می‌گیرد (موسوی، ۱۳۹۱). انسانی که دارای سواد، انضباط، تدین، حرکت، عقل و خردمند است (بیانات، ۱۳۹۵/۰۷/۲۸)؛ یعنی پرورش انسانی انقلابی که در مسیر اهداف و آرمان‌های گفتمان انقلاب اسلامی حرکت می‌کند (موسوی، ۱۳۹۷).

هنر: معادل انگلیسی واژه هنر که به Art ترجمه می‌شود، دارای ریشه یونانی Techne است که از آن، واژه جدید Technique و واژگان مشابه آن مشتق شده‌است. اما باید دانست که این واژه یونانی دلالتی گسترده‌تر از آنچه ما امروزه هنر برمی‌شماریم، داشته‌است؛ وجود کاربردهای متنوع واژه‌تخنه در عبارت‌های افلاطون و ارسطو سبب شده‌است که برخی از مترجمان آثار آنها به زبان انگلیسی، علاوه‌بر ترجمه‌تخنه به Art، از برگردان‌های دیگر مانند Craft (پیشه و صنعت)، Skill (مهارت و استادی) و expert Knowledge (دانش تخصصی و خبرگی) و مانند آن نیز استفاده کنند؛ از این‌رو، ابن‌سینا نیز برای این واژه یونانی از سه واژه فن، صنعت و علم در مباحث هنری استفاده کرده‌است (داداشی، ۱۳۸۸: ۷۳-۷۴). اما در هنر از دیدگاه اندیشمندان اسلامی،

رابطه هنر با انسان و راز خلقت او مطرح است؛ به نحوی که می‌توان منشأ هنر را این‌گونه توصیف کرد: «هنر نماد بیقراری‌های روح خدایی در انسان است (نفخت فیه من روحی)» (<https://www.hawzahnews.com>). علامه جعفری هنر را «اساسی‌ترین ماده خام تمدن‌های بشری» معرفی می‌کند. ایشان در تفاوت «هنر برای هنر» یا «هنر برای انسان» به این نکته اشاره می‌کند که مطلوبیت و حقیقت هنر زمانی است که هنر برای حیات معقول انسان باشد که علاوه بر شگفتی و زیبایی، بتواند حقیقتی را در زندگی انسانها وارد کند. ایشان به «هنر پیشرو» اشاره کرده و آن را ناجی جامعه می‌داند؛ چراکه این هنر، توانایی رساندن انسان به جایی که باید باشد را دارد؛ زیرا «هنر پیشرو تصفیه واقعیات جاری و استخراج حقایق ناب از میان آنها و قراردادن آنها در مجرای حیات معقول با شکل جالب و گیرنده است» (جعفری، ۱۳۸۰: ۱۶۹).

هنر انقلابی: هنر انقلابی را شاید بتوان هنر «دوران انقلاب» یا هنری که به عصر انقلاب اسلامی متعلق است، دانست؛ که ممکن است این تعریف را با ادعای اینکه دوران انقلاب تمام شده است، زیر سؤال برد؛ اما معنا در عبارت «هنر انقلابی» معنایی زنده و هنوز در حال جریان و رشد است. نسبت‌دادن هنر به انقلاب، گویای این است که هنر امروز می‌تواند با پیدا کردن نسبت و رابطه خود با آرمان‌های انقلاب اسلامی مشمول این هدف و منسوب به این اهداف و جهت‌گیری‌ها باشد. البته روشن است که هنر انقلاب می‌تواند جزئی از موضوع یا چشم‌انداز «هنر انقلابی» باشد؛ همان‌طور که دوران انقلاب اسلامی محدود به دهه شصت نیست و امروز نیز ادامه آن انقلاب را با اهداف و آرمان‌های مشخص شاهد هستیم، دوران هنر انقلابی نیز به اتمام نرسیده است. هنر و قالب‌های گوناگون آن در عصری که شاهد صفا‌آرایی تمام‌عیار تفکر مادی در مقابل تفکر الهی و توحیدی هستیم، اهمیت مضاعفی پیدا کرده است و وظیفه مهمی را در تبیین حقایق و مقابله با دشمنی‌ها برعهده دارد؛ از این‌روست که رسالت هنر انقلابی در دوره پس از انقلاب اسلامی مطرح می‌شود و هنرمندان متدین و انقلابی نقشی مضاعف می‌یابند. هنر انقلاب از آنجاکه باید حامل مفاهیمی نو و ناآشنا باشد، ناگزیر باید هنری ممتاز و فاخر و پیشرو باشد (بیانات،

۱۳۶۵/۹/۲۷). هنر انقلاب باید پیام انقلاب، مضمون حقیقی انقلاب را در کنار اتفاقات و حوادث روزگار انقلاب، ورود امام، پیروزی انقلاب، روزگار جنگ تحمیلی و مانند آن را به نسل‌های بعد منتقل کند (بیانات، ۱۳۶۵/۱۱/۱۴). مقام معظم رهبری شجره طیبه بسیج را به «عطر بسیج» تشبیه کرده و در کنار مسئله دفاع مقدس که مظهری از بزرگ‌ترین حماسه‌ها و هنرنمایی‌ها و ارزش‌آفرینی‌های مردم است، آن را از دیگر موضوعات هنر انقلاب می‌داند (بیانات، ۱۳۶۳/۰۶/۳۰). ایشان امام خمینی (ره) را الگوی برای هنرمندان معرفی نموده و می‌فرماید: «ادبیات ویژه امام، ادبیات باب انقلاب است: ساده، روان، بلیغ، مردمی، همه کس فهم و درعین حال درست» (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۲۷). همچنین، به عقیده ایشان، محور اصلی هنر انقلاب ارزش‌های انقلاب اسلامی است و باید از سیاست‌زدگی به دور باشد: «ملاک خط‌کشی سیاسی برای هنرمند حول استحاله ارزش‌هاست نه خط‌کشی‌های سیاسی». ایشان در خصوص هنرمندانی که نسبت به انقلاب بی‌تفاوت هستند، راه جذب و به‌کارگیری در وادی هنر انقلاب را توصیه نموده و می‌فرماید: «زیرا هستند کسانی که با شما نیستند اما بر شما هم نیستند و می‌توانند در خدمت انقلاب قرار بگیرند» (بیانات، ۱۳۶۰/۱۱/۲۶) و «هنر بزرگ انقلاب، این بود که توانست هنر را در خدمت حقایق و در خدمت انسان در بیاورد و آن را از انحصار هم خارج کند. من این دو خصوصیت را در هنر بعد از انقلاب، مشاهده می‌کنم؛ یکی در خدمت حقیقت گرفتن و دوم، گسترش دامنه هنر» (بیانات، ۱۳۸۰/۵/۱) انقلاب آن وقتی می‌تواند خودش را در قالب هنر بیاورد که هنرمند خودی داشته باشد و خودش هنرمند را پرورش بدهد» (بیانات، ۱۳۷۰/۷/۱۵).

«مخاطبتان را خلق کنید؛ اگر به این فکر باشید که مخاطب جبهه مقابل را تصرف کنید، ممکن است همین فکر، شما را وسوسه کند که به تقلید کار جبهه مقابل پردازید. خودمان باید ذائقه دیگری را خلق کنیم؛ یعنی همانی که مطابق فکر و ایمان و عقیده ماست. شما مشخصه خودتان را در پیامتان حفظ کنید و بگذارید کسانی که مخاطبتان قرار می‌گیرند، این طعم برایشان خوشایند باشد؛ مثل همان کاری که پیامبران و مصلحین دنیا کردند» (بیانات،

۱۳۷۳/۴/۲۲). «توقع انقلاب از هنر و هنرمند، مبتنی بر نگاه زیباشناختی در زمینه هنر است» (بیانات، ۱۳۸۰/۵/۱۵). هنرمند با نگاه زیباشناسی حوادث و وقایع و ایثار و فداکاری جامعه را درک و آن را به زیباترین شکل به جامعه بازنمایی می‌کند. ایشان در توصیف انقلاب، آن را به بهاری دمیده تشبیه می‌کند که هنرمند در وصف این بهار باید ایفای نقش کند. هنر انقلاب ناشی از تفکر و ایده‌هایی است که دارای سابقه زیادی نیست و ریشه در اسلامی انقلابی دارد که این اندیشه و تحول توسط انقلابیون باید بیان شود. صاحبان ایده انقلاب، باید «ذهنیت بالا، درک صادق و خالص و ناب و از انقلاب و البته دارای هنر» داشته باشند و «در کنار این صفات، شجاعت هم ملاک است. در کنار گرایش انقلابی دو نوع تفکر دیگر نیز وجود دارد؛ اسلام منهای گرایش انقلابی؛ که هنری و اسلامی است اما انقلابی نیست ولی درعین حال، قابل استفاده است. گرایش دیگر، ناشی از ایده‌های غیراسلامی و ضد اسلامی است؛ مثل ایده‌های مارکسیستی و بعضی ایده‌های ضد اسلامی که گرایش به فرهنگ غرب دارند به نام تجدد».

اتقان و استحکام از دیگر ویژگی‌های هنر انقلاب از دیدگاه ایشان است. به عقیده ایشان، «شعر و نیز همه قالب‌های هنر، موهبت‌هایی خدایی‌اند که باید در خدمت خلق خدا و حامل آرمان‌های خدایی باشند» (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۲۷). طبق فرمایش ایشان، «در بحث قالب‌ها تنها استعداد کافی نیست و نیاز به آموزش هم داریم. قالب هنری باید استخوان‌بندی هنری محکمی داشته باشد؛ زیرا تا هنر واقعی نباشد، منتقل نمی‌شود. در شیوه و قالب نیز ابتکار و نوآوری لازم است». ایشان مظلومیت هنر را در نظام گذشته ایران به‌علت جدایی از ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی می‌داند؛ زیرا در خدمت زراندوزان و زورگویان درآمده بود و نقش توجیه‌گر را داشت (بیانات، ۱۳۶۴/۵/۱۶). از نظر ایشان، انقلاب اسلامی، زنجیر ستم را از گردن هنر گشود؛ اما طوق فرهنگ منحط و اغواگر را به راحتی نمی‌توان گشود. ایشان هنر را در نظام قدیم، به‌عنوان ابزاری برای مبارزه با دین بیان نموده و فرمودند: «بعد از انقلاب نیز بعضی از هنرمندان

با مردم راه نیامدند و در خدمت مردم قرار نگرفتند تا آرزوها و عشق‌های مردم را بفهمند، ثانیاً آنها را پاسخ بدهند» (بیانات، ۱۳۶۳/۶/۳۰).

هنرمند: هنرمند فردی است که بیش از دیگران از احساسات خود بهره میبرد و دارای روحیه‌ای لطیف و احساسی ناب است؛ این ویژگی بیان احساسات در قالب هنر و ثبت و ضبط و انتقال به مخاطبان در زمان مناسب را پدید می‌آورد. از طرفی، هنر بازتاب ایده و عقیده و همچنین، آموزه‌های اعتقادی و اخلاقی هنرمند محسوب می‌شود. هنرمند با چشم تیزبین و موشکاف خود حقایق را می‌بیند و در مرحله بالاتر، حقایق عالم را شهود می‌کند و در ذهن خلاق آن را پرورش می‌دهد و با رساترین زبان به دیگران انتقال می‌دهد. قشر هنرمند، زودرنج و حساس است و در مقام مفاهمه، باید با زبان خاص با آنها ارتباط برقرار نمود (<https://hawzah.net/fa/Article/View>).

هنرمند انقلابی: صفت انقلابی زمانی که در کنار واژه هنرمند قرار می‌گیرد، به معنای درک مبانی معرفتی اسلام و به‌ویژه خوانش انقلابی آن است؛ از اینرو، حرکت در مسیر هدف و چشم‌انداز انقلاب، کمترین لازمه است. انقلابی بودن به معنای زیست و حیات در حوزه جغرافیایی یا اجتماعی انقلاب نیست و یا صرف داشتن گرایش و علاقه انقلابی، او را به درجه هنرمند انقلاب نمی‌رساند. انقلاب، حقیقتی عمیق و ژرف است که برای هنرمند آن شدن، می‌بایست به درک عمیق و فهم هدف غایی آن نایل شد. کشف زیبایی‌های انقلاب و درک آموزه‌های آن و در گام بعدی، تبلیغ و بسط آن با زبان فرهنگ و هنر، از وظایف یک هنرمند انقلابی شمرده می‌شود. هنرمند انقلابی، هنرمندی است که با نگاه زیباشناختی به انقلاب و وقایع انقلاب می‌نگرد و آن را بازگو می‌کند و خود را متعهد به هنر و انقلاب می‌داند (<https://fa.wikipedia.org/wiki>).

چارچوب نظری

در اندیشه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی) هنرمند متعهد، حله فاخر خلاقیت خود را جز بر اندام ارزش‌ها و اصالت‌ها نمی‌پوشاند و این همان معرفت درست از لطیف‌ترین نموده‌های روح آدمی است (بیانات، ۱۳۶۴/۷/۹). «والا هنر اگر با روح دین، با جهت‌گیری دین باشد، از برجسته‌ترین پدیده‌های وجود انسانی است»

(بیانات، ۱۳۸۷/۲/۱۸). ایشان هنر برای هنر را اندیشه باطلی دانسته و می‌فرماید: «این غلط است که ما تصور بکنیم شعر خوب می‌گوییم یا فرضاً آهنگ خوب می‌سازیم، یا فلان کار هنری خوب را انجام می‌دهیم، فقط برای خود هنر؛ یعنی هنر برای هنر. این، یک مقوله بسیار غلط و انحرافی است؛ هنر باید در خدمت هدفی باشد؛ بنابراین، اگر شما نگاه کنید، می‌بینید که هر کدام از هنرمندان بزرگ عالم، هنرهای خودشان را در خدمت اهدافی قرار می‌دادند. اهداف امروز ما، همین مقدسات و ارزش‌های والای اسلام و انقلاب است. این هنر به این برجستگی را باید در خدمت آن هدف‌ها به کار برد» (بیانات، ۱۳۷۰/۸/۲۹). «ماهیت هنر اصیل را باید در نبرد حق و باطل یافت» و «چگونه می‌توان هنرمند و شاعر بود و جدال خونین حق و باطل را و نور و ظلمت را که امروز از همه‌جا برجسته‌تر در جبهه‌های نبرد شجاعانه ما با دشمن مهاجم و متجاوز در جریان است، ندید و حس نکرد و از آن سخن نگفت» (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۵).

هنر رساترین، بلیغ‌ترین و کاری‌ترین ابزار ابلاغ و تبلیغ پیام است» (بیانات، ۱۳۶۶/۴/۱). ایشان برجستگی هنر را در رساتر بودن، دقیق‌تر بودن، نافذتر بودن و ماندگارتر بودن نسبت به سایر ابزارها می‌داند: «هر پیامی، هر دعوتی، هر انقلابی، هر تمدنی و هر فرهنگی تازمانی که در قالب هنر ریخته نشود، ماندگاری و نفوذ و گسترش نخواهد داشت. هنر به‌خاطر ملایمت با طبع، در طبع او اثر می‌گذارد، دل را منقلب می‌کند و اثر آن در روح باقی می‌ماند» (بیانات، ۱۳۶۵/۱/۴). «هر اثر هنری، درواقع، ابلاغ یک پیام و تجسم بخشیدن به احساسات است که در جای خود، از اندیشه و عقل کمتر نیستند؛ بلکه شکل مصفای اندیشه و عقل هستند» (بیانات، ۱۳۶۵/۹/۲۷). از آنجاکه هنر یک موهبت الهی است، در کنار آن، یک وظیفه هم گنجانیده شده است و آن حق‌گویی و حق‌نمایی است و همچنین، ارزش هنر در به‌کارگیری آن در جایگاه حقیقی خودش - یعنی خرج برای خدا - است. ایشان هنر ملتزم و متعهد را یک حقیقت می‌داند. هنرمند به این علت که قبل از هنرمند بودن یک انسان است؛ انسانی که نمی‌تواند مسئول و متعهد نباشد؛ اولین مسئولیت وی نیز در قبال سایر انسان‌هاست. یکی دیگر از وجهه‌های تعهد هنرمند در تعالی کار

هنری خودش است: «البته ما برای هنر خیلی ارج قائلیم، اما مانند سایر چیزها حلال و حرام دارد و بین اینها مرز باریک و دشواری برقرار است؛ هنری که خدای متعال را از ما ناخشنود نکند، هنری که ما را از خدا و هدف اصلی دور نکند و جوانان را به هرزگی و شهوت‌رانی آلوده نکند و آنها را از خودبی‌خود نکند، در ورطه غفلت و توهم غوطه‌ور نکند، هرچند که اسمش هنر باشد» (بیانات، ۱۳۸۱/۱۲/۵).

روش‌شناسی

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر نوع روش، توصیفی است و در ساختار یک پژوهش بررسی موردی قرار دارد. تحقیق توصیفی به مطالعه یک مورد یا یک واحد و کاوش عمیق در مورد آن می‌پردازد و یک مورد را از جهات مختلف هر پدیده مورد بررسی قرار می‌دهد و ضمن توصیف ویژگی‌ها و صفات آن، به تجزیه و تحلیل علت یا علل بعضی از کنش‌ها و واکنش‌های آن می‌پردازد (ساروخانی، ۱۳۸۲). تحقیق توصیفی یک روش تحقیقی است که ویژگی‌های جامعه یا پدیده مورد مطالعه را توصیف نموده و بیشتر بر «چیستی» موضوع تحقیق متمرکز است. در فرایند تحقیق در پژوهش‌های توصیفی که به صورت بررسی موردی و با رویکرد آمیخته انجام می‌شود، اعتبارسنجی یکی از فرآیندهای مهم محسوب می‌شود که بر مبنای سنجش پایایی اسناد و مدارک در وهله اول و پایایی پرسش‌نامه توزیع شده در سطح جامعه در وهله دوم تأکید دارد. همچنین، در هنگام بررسی روایی، از سنجش هم‌زمان روایی اسناد و مدارک و نیز روایی پرسش‌نامه و ساختار تدوین شده بهره می‌برد (پریا^۱، ۲۰۲۱)؛ بنابراین، در این پژوهش، برای اطمینان از روایی بخش کیفی، فیش‌برداری‌های انجام شده از بیانات امام خامنه‌ای (مدظله العالی) پس از چند بار مطالعه با هم مقایسه شد تا تداخلی در متن آنها وجود نداشته باشد. همچنین، پایایی اسناد مطالعاتی پژوهش با توجه به اقتباس از سایت رسمی و پایگاه اطلاع‌رسانی ایشان مورد تأیید است. به منظور بررسی و تأیید نهایی پایایی

پژوهش در بخش کمی، از ضریب آلفای کرونباخ و ضریب همگونی استفاده شد و برای سنجش روایی آن، از روش‌های روایی محتوایی (ویرایش سئوالات پژوهش قبل از توزیع) و روایی هم‌گرایی (بررسی روایی پاسخ‌های ارائه‌شده) در نرم‌افزار اسمارت پی.ال.اس استفاده شده‌است. جامعه آماری مورد مطالعه پژوهش در بخش انجام روایی محتوایی، تعداد ۵ نفر از خبرگان در حوزه مطالعات هنری با سطح تحصیلات دکترا و تجربه خدمتی بالا و در بخش جامعه نمونه آماری، تعداد ۸۰ نفر از کارشناسان آشنا به موضوع پژوهش در سازمان‌های هنری، فرهنگی و تبلیغات اسلامی بوده‌اند که به روش تصادفی و طبقه‌ای انتخاب شدند.

یافته‌ها

ساختار استنباطی / آزمون‌های کمی پرسش‌نامه

روایی محتوایی پرسش‌نامه

پرسش‌نامه تدوین‌شده در ۳۲ گویه برای تأیید نهایی، مجدد در اختیار ۵ کارشناس به شرح جدول ۱ قرار گرفت تا ضمن بررسی محتوایی آن گویه‌های پرسش‌نامه درهنگام بررسی و پاسخ‌گویی توسط جامعه آماری پژوهش، هماهنگی و توازن در متن ایجاد و ابهامات احتمالی برای هر پرسش مرتفع شود.

جدول ۱. اطلاعات خبرگان پژوهش

مدرك تحصیلی	فراوانی	سمت	فراوانی	سابقه خدمتی	فراوانی
دکترا	۵	مدیر راهبردی	۳	۲۰-۲۵ سال	۲
		مدیر اجرایی	۱		
		کارشناس و تحلیل‌گر	۱	بیشتر از ۲۵ سال	۳

به‌منظور برای تأیید روایی محتوایی پرسش‌نامه از شاخص روایی محتوایی CVI در طیف ۴ گزینه‌ای، «غیرمرتبط»، «نیاز به بازبینی اساسی»، «مرتبط اما نیاز به بازبینی» و «کاملاً مرتبط» استفاده شد. نتایج اولیه نشان داد که ضریب شاخص روایی محتوایی CVI برای ۵ گویه پایین‌تر از حد آستانه پذیرش است

و از ساختار پرسش‌نامه حذف شد و این شاخص برای تعداد ۹ پرسش از ۲۷ پرسش ۰,۷۱۴ گزارش شد. درواقع، از تعداد ۵ کارشناس روایی پرسش‌نامه، تعداد ۳ نفر این پرسش‌ها را مرتبط اما نیاز به بازبینی دانستند؛ بنابراین، این پرسش‌ها در گام دوم، ویرایش شد. بعد از بازبینی، همه گویه‌های دارای ضریب بالاتر از ۰,۷۲، قرار گرفت. درواقع، از تعداد ۵ کارشناس، حداقل ۳ کارشناس گویه‌های مطرح‌شده را تأیید کردند؛ بنابراین، روایی محتوایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت و باتوجه به ساختار تشریح‌شده در مبانی نظری بعد بصیرت دینی و انقلابی با ۱۰ گویه، بعد تعهد و تخصص هنری با ۹ گویه و همچنین، بعد فرهنگ‌ساز و آگاهی‌بخش با ۸ گویه در نظر گرفته شد که تشریح آن در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. الگوی تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی با تأکید بر دیدگاه حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)

بصیرت دینی - انقلابی هنرمند تراز	تخصص و تعهد هنری هنرمند تراز	فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی هنرمند تراز
تکلیف‌مداری	خودنقدی و پذیرش دگرنقدی	رعایت حریم خصوصی و خطوط قرمز
بهره‌گیری از حوادث گذشته	خودباور و امیددهنده	حقیقت‌جویی و مستندگویی
تبیین ضرورت‌ها	اشتیاق به یادگیری و آموزش - پذیری	آفریننده ارزش
مرزبندی هنر انقلابی با غیرانقلابی	تعهد به کسب تجربه	اخلاق‌مداری در آثار
دغدغه‌مند و زمان‌شناسی	توجه به استعداد‌های درونی	انعکاس دغدغه‌ها و مشکلات جامعه
شجاعت در روشنگری و هدایتگری	ملی‌نمودن الگوهای نوین هنری	ترویج‌گر امر به معروف و نهی از منکر
فهمیم بودن در روشن‌بینی	رعایت عدالت هنری	خارج‌کننده هنر از کالای تجملی
عمل‌گرایی اسلامی	حضور انقلابی در جشنواره‌ها	درهم‌آمیختگی با بنیان‌های انقلابی
تمایل به نمادهای دینی انقلابی	مسلط بر قالب‌های هنری	
دشمن‌شناسی و تشخیص ناهنجارها		

در ادامه پرسش‌نامه تدوین‌شده از گویه‌های تعیین‌شده، به‌منظور بررسی و تأیید ساختار، در اختیار جامعه نمونه آماری به تعداد ۸۰ نفر قرار گرفت که تشریح ویژگی جمعیتی آن به‌صورت جدول ۳ است.

جدول ۳. توصیف جامعه آماری نمونه

تعداد	سابقه خدمتی	تعداد	جایگاه شغلی	تعداد	تحصیلات
۳۴	۱۰-۱۶ سال	۱۲	مدیران (عالی) ارشد	۱۰	دکتر
۲۵	۱۶-۲۲ سال	۲۰	مدیران میانی	۳۵	کارشناسی ارشد
۲۱	بیش از ۲۲ سال	۴۸	مدیر اجرایی و کارشناس	۳۵	کارشناسی

پس از دریافت و ثبت داده‌ها در نرم‌افزار 3 SMART PLS اطلاعات اولیه گویه که شامل میانگین، انحراف معیار و چولگی و کشیدگی آنها بوده‌است، در جدول ۴ ارائه شده‌است. طبق خروجی گزارش‌شده، میزان چولگی و کشیدگی تمامی گویه‌ها در بازه $(-2, +2)$ قرار گرفته‌است که نشان می‌دهد داده‌ها پارامتریک هستند.

جدول ۴. بررسی شاخص‌های مرکزی و توزیع

شاخص توزیع		شاخص مرکزی		کلیدواژه	ابعاد
کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین		
				-0.032	-0.508
-0.448	-0.207	1.091	3.695	بهره‌گیری از حوادث گذشته	
-0.679	-0.095	1.106	3.881	تبیین ضرورت‌ها	
-0.486	0.041	1.067	3.946	مرزبندی هنر انقلابی با غیرانقلابی	
0.173	-0.689	1.011	3.945	دغدغه‌مندی و زمان‌شناسی	
-1.112	-0.388	1.369	4.136	شجاعت در روشنگری و هدایتگری	
0.274	0.383	0.830	3.436	فهمیم بودن در روشن‌بینی	
0.733	0.422	0.868	3.956	عمل‌گرایی اسلامی	
3.026	-0.015	0.744	3.828	تمایل به نمادهای دینی انقلابی	تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز
-0.568	-0.390	1.152	3.721	دشمن‌شناسی و تشخیص ناهنجارها	
-0.362	-0.106	0.918	3.658	خودنقدی و پذیرش دگرنقدی	
-0.131	-0.492	1.065	3.470	خودباور و امیددهنده	
0.885	0.040	0.908	3.980	اشتیاق به یادگیری و آموزش‌پذیری	

ابعاد	کلیدواژه	شاخص مرکزی		شاخص توزیع	
		میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
	تعهد به کسب تجربه	3.309	0.976	-0.261	0.140
	توجه به استعداد های درونی	3.248	1.061	-0.240	-0.367
	ملی نمودن الگوهای نوین هنری	3.275	0.722	0.607	1.626
	رعایت عدالت هنری	3.221	1.080	-0.065	-0.507
	حضور انقلابی در جشنواره ها	3.785	1.040	0.239	-0.406
	مسلط بر قالب های هنری	3.617	0.987	0.060	-0.116
فرهنگ سازی و آگاهی بخشی هنرمند تراز	رعایت حریم خصوصی و خطوط قرمز	3.490	0.931	0.017	-0.111
	حقیقت جویی و مستندگویی	3.752	0.926	0.279	0.066
	آفریننده ارزش	3.819	1.075	0.528	0.050
	اخلاق مداری در آثار	3.772	1.081	0.475	-0.004
	انعکاس دغدغه ها و مشکلات جامعه	3.685	1.043	0.0	-0.086
	مروج امر به معروف و نهی از منکر	3.685	1.159	-0.396	-0.195
	خارج کننده هنر از کالای تجملی	3.839	1.017	0.329	-0.661
	درهم آمیختگی با بنیان های انقلابی	3.745	1.075	0.133	-0.430

باتوجه به خروجی جدول ۴، کلیدواژه های شجاعت در روشن گری و هدایتگری و نیز تکلیف مداری از بعد بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز از میانگین بالاتری برخوردار است. کلیدواژه های اشتیاق به یادگیری و آموزش پذیری و همچنین، حضور انقلابی در جشنواره ها در بعد تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز از میانگین بالاتری برخوردار بوده و در بعد فرهنگ سازی و آگاهی بخشی هنرمند تراز، کلیدواژه های خارج کننده هنر از کالای تجملی و آفریننده ارزش، امتیاز بالاتری کسب نموده است. پس از جمع بندی داده ها بر اساس ابعاد پیش بینی شده، بررسی میانگین گویه ها در جدول ۵ نشان داد که بُعد بصیرت دینی انقلاب دارای میانگین ۳،۸۲۵، بُعد تعهد و تخصص هنری

دارای میانگین ۳,۵۰۷ و بُعد فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی دارای میانگین ۳,۶۱۷ بوده‌است.

جدول ۵. بررسی توصیفی ابعاد پژوهش

ابعاد پژوهش			شاخص
فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی هنرمند تراز	تعهد و تخصص هنرمند تراز	بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز	
80	80	80	Valid (قابل قبول)
0	0	0	Missing (بدون پاسخ)
3.617	3.507	3.825	Mean (میانگین)
.01309	.01679	.01294	Std. Error of Mean (انحراف معیار از میانگین)
3.325	3.405	890.3	Median (میانه)
1.038	0.973	1.027	Std. Deviation (انحراف معیار)
.449	.327	.446	Variance (واریانس)

برای تعیین میزان سطح اهمیت مؤلفه‌ها از آزمون تک‌نمونه‌ای t ، استفاده شد. بررسی جدول ۶ نشان داد که باتوجه‌به اینکه با احتمال ۹۵٪ سطح معناداری آزمون تی ۰,۰۰۰ گزارش شده‌است، ابعاد سه‌گانه پژوهش از اهمیت نسبی برخوردار هستند. همچنین، باتوجه‌به مثبت‌بودن دامنه‌های آزمون، می‌توان گفت که میزان اهمیت این ابعاد بالاتر از سطح میانگین است. این گزارش در جدول ۶ ارائه شده‌است.

جدول ۶. آزمون تی تک نمونه‌ای

One-Sample Test						
Test Value = 3						
95% Confidence Interval of the Difference		Mean Difference	Sig. (2-tailed)	df	t	
Upper	Lower					
1.2735	1.1044	1.18895	.000	79	27.687	بصیرت دینی و انقلابی
1.4481	1.3032	1.37562	.000	79	37.395	تعهد و تخصص هنری
1.1729	1.0031	1.08802	.000	79	25.250	فرهنگ‌ساز و آگاهی‌بخش

پایایی پرسش‌نامه این پژوهش، علاوه بر استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، با ضریب پایایی هم‌گونی نیز سنجیده شد که نتایج آن در جدول ۷ و ۸ قابل مشاهده است. بررسی‌ها نشان داد که ضریب آلفا در بعد بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز ۰,۸۶۶ است که از ضریب پایایی هم‌گون با خروجی ۰,۹۰۹ کمتر است و باتوجه به اینکه در سایر ابعاد نیز ضرایب پایایی همگون برای متغیرهای پژوهش بالاتر از حد آستانه ضریب آلفای کرونباخ است، پایایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفته است.

جدول ۷. پایایی کلی پرسش‌نامه

متغیر	بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز	تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز	فرهنگ‌سازی و آگاهی بخشی هنرمند تراز
ضریب آلفا	۰.۸۶۶	۰.۸۷۳	۰.۸۸۱

جدول ۸. پایایی همگون پرسش‌نامه

متغیر	بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز	تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز	فرهنگ‌سازی و آگاهی بخشی هنرمند تراز
ضریب پایایی هم‌گون	۰.۹۰۹	۰.۸۷۹	۰.۹۲۰

آزمون روایی هم‌گرایی

به‌منظور بررسی روایی پرسش‌نامه و تأیید نهایی ساختار پژوهش از روایی هم‌گرایی استفاده شد. خروجی این آزمون در جدول ۹ نشان داده شده و همه بارهای عاملی بالاتر از حد آستانه ۰,۶ گزارش شده است؛ بنابراین، بررسی آزمون هم‌گرایی قابل انجام است. همچنین، شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بالاتر از حد آستانه ۰,۵ است و ضریب پایایی ترکیبی (CR) از ضریب AVE بزرگ‌تر بوده و از حد آستانه ۰,۷ بالاتر است.

جدول ۹. آزمون روایی هم‌گرایی

روایی هم‌گرایی					شاخص‌ها
CR	AVE	$\sum \lambda_i^2$	$\sum \lambda_i$	λ_i	
.887	.529	5.294	7.272	.758	تکلیف‌مداری
				0.683	بهره‌گیری از حوادث گذشته
				.756	تبیین ضرورت‌ها
				.755	مرزبندی هنر انقلابی با غیرانقلابی
				0.699	دغدغه‌مندی و زمان‌شناسی
				0.737	شجاعت در روشن‌گری و هدایتگری
				0.729	فهمیم‌بودن در روشن‌بینی
				0.733	عمل‌گرایی اسلامی
				0.718	تمایل به نمادهای دینی انقلابی
				0.704	دشمن‌شناسی و تشخیص ناهنجارها
.899	.591	5.327	6.884	0.712	خودنقدی و دگرنقدی
				0.783	خودباور و امیددهنده
				0.572	اشتیاق به یادگیری و آموزش‌پذیری
				0.795	تعهد به کسب تجربه
				0.785	توجه به استعدادهای درونی
				0.855	ملی‌نمودن الگوهای نوین هنری
				0.876	رعایت عدالت هنری
				0.754	حضور انقلابی در جشنواره‌ها
				0.752	مسلط بر قالب‌های هنری
.861	.542	4.342	5.885	0.749	رعایت حریم خصوصی و خطوط قرمز
				0.744	حقیقت‌جویی و مستندگویی
				0.713	آفریننده ارزش
				0.699	اخلاق‌مداری در آثار
				0.656	انعکاس دغدغه‌ها و مشکلات جامعه
				.782	مروج امربه‌معروف و نهی‌ازمنکر
				.769	خارج‌کننده هنر از کالای تجملی
				.773	درهم‌آمیختگی با بنیان‌های انقلابی

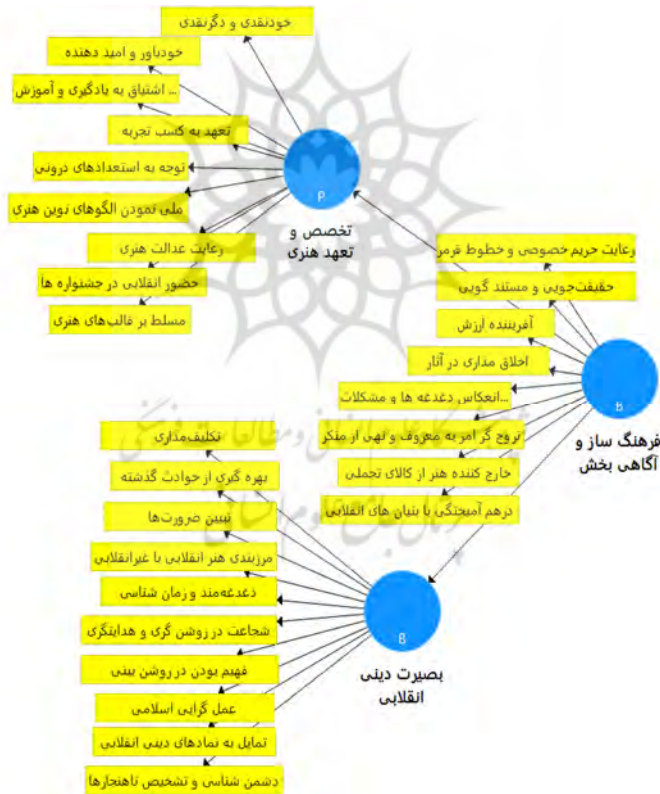
درواقع، می‌توان گفت که طبق جدول ۱۰، ضریب پایایی ابعاد بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز، تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز و فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی هنرمند تراز به ترتیب ۰،۸۸۷، ۰،۸۹۹ و ۰،۸۶۱ است که از ضریب

شاخص میانگین واریانس استخراج شده آنها یعنی ۰,۵۴۲ و ۰,۵۹۱ و ۰,۵۲۹ بالاتر است؛ بنابراین، روایی پرسش‌نامه به صورت نسبی، مورد پذیرش قرار گرفته است و این پرسش‌نامه می‌تواند به عنوان یک مبنا در تحقیقات آتی در قلمرو مکانی پژوهش مورد استفاده قرار گیرد.

جدول ۱۰. آزمون روایی هم‌گرایی

متغیرها	Composite Reliability (CR)	Average Variance Extracted (AVE)
بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز	0.887	0.529
تعهد و تخصص هنری هنرمند تراز	0.899	0.591
فرهنگ‌سازی و آگاهی بخشی هنرمند تراز	0.861	0.542

بنابراین، ساختار نهایی الگو به صورت شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱. ساختار نهایی الگو

بحث و نتیجه‌گیری

نظام اسلامی ایران با برداشتی مبتنی بر دین مبین اسلام، توانست فرهنگی‌ترین انقلاب دنیا را به وجود آورد؛ از این رو، برای بسط و نفوذ نگرش دینی و استمرار نظام اجتماعی استوار بر دین، هنر و در ساحت هنر، هنرمندان به عنوان نقطه ثقل خلق هنر، تأثیر به‌سزایی در همراهی مردم و حفظ و بقای انقلاب دارند. به همین دلیل، تشویق هنرمندان متعهد و تربیت انقلابی آنان در منظومه اندیشه‌ای امام‌خامنه‌ای^(مدظله العالی) اقدامی اساسی محسوب می‌شود. از نگاه انقلاب اسلامی، سرچشمه هنر، معنویت است. هنرمندی که در ظرف وجودی خویش چنین هنری را دارد، نه تنها هویت دینی و انسانی جامعه را حفظ می‌کند، بلکه خودش نیز روز به روز کمالات روحی و باطنی بیشتری را کسب خواهد کرد؛ بنابراین، می‌توان از بررسی دیدگاه‌های اندیشمندان اسلامی در خصوص مولفه‌ها و شاخص‌های یک هنرمند انقلابی و توجه به تأکیدات حضرت امام‌خامنه‌ای^(مدظله العالی) در این رابطه نتیجه‌گیری کرد که تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی بر اساس گفتمان انقلاب اسلامی از مهم‌ترین عوامل موثر بر کادرسازی در جهت شکستن حصار تبلیغاتی غرب علیه انقلاب اسلامی و همچنین، تبیین‌گر و تسریع‌کننده حرکت کشور به سوی تمدن‌سازی اسلامی است. ایشان برجستگی هنر را در «رسانه بودن، دقیق‌تر بودن، نافذتر بودن و ماندگارتر بودن نسبت به سایر ابزارها می‌داند. هر پیامی، هر دعوتی، هر انقلابی، هر تمدنی و هر فرهنگی تا در قالب هنر ریخته نشود، ماندگاری و نفوذ و گسترش نخواهد داشت. هنر به خاطر ملایمت با طبع، در طبع هنرمند اثر می‌گذارد، و دل را منقلب می‌کند و اثر آن در روح باقی می‌ماند». تأملات در اندیشه رهبری در خصوص تربیت هنرمند تراز انقلاب اسلامی گویای آن است که سه بعد اصلی «بصیرت دینی و انقلابی هنرمند تراز»، «تخصص و تعهد هنری هنرمند تراز» و «فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی هنرمند تراز» انقلاب اسلامی در رأس هرم فکری معظم‌له برای تربیت هنرمندان کشور قرار دارد.

پیشنهادهای

- ۱- این پژوهش را زمینه‌ساز دستیابی به یک طرح راهبردی در حوزه پژوهشی در خصوص تربیت انقلابی هنرمندان قرار دهند؛
- ۲- بر پایه این پژوهش، نسبت به معرفی و تقویت متون درسی در محیط‌های آموزشی در راستای تربیت هنرمندان ارزشمند و ارزش‌آفرین در چارچوب نظری امامین انقلاب اقدام گردد؛
- ۳- با الگو قرار دادن این پژوهش، به سایر قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها، تهدیدها، راهبردها و راهکارها در منظومه فکری معظم‌له در خصوص هنرمندان پرداخته شود؛
- ۴- با بهره‌گیری از این پژوهش، ساختارهای مرتبط و مناسب برای نهادینه‌سازی تربیت انقلابی هنرمندان تبیین گردد؛
- ۵- بهره‌گیری از این پژوهش، می‌تواند به سیاست‌گذاران، تصمیم‌گیران و تصمیم‌سازان حوزه فرهنگی در نهادینه‌سازی تربیت انقلابی هنرمندان کمک کند.

تقدیر و تشکر

پژوهشگر بر خود لازم می‌داند که ضمن سپاس از عوامل فصلنامه، از همه داوران ارجمندی که در مطالعه و ارائه نظرات ارزشمند خود، نویسنده را در انجام این پژوهش یاری نمودند، مراتب سپاسگزاری خویش را اعلام کند.

منابع

- آل حسینی، فرشته؛ سجادی، سید مهدی؛ صادق زاده، علیرضا؛ مهر محمدی، محمود (۱۳۹۲). فلسفه تربیت اسلامی و مأموریت احیای عمل تربیت اسلامی، فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی. ۵(۲۰)، ۲۳ - ۳۹، قابل بازیابی در:

https://iej.ihu.ac.ir/article_200852.html

- ایزدی دهکردی، سیده مریم (۱۴۰۰). نقش تربیت هنرمندان سنتی در تجربه هنری دوره انتظار، ۱۴(۳۴): ۵۰-۲۹، اصفهان: عصر آدینه. قابل بازیابی در:

https://asreadineh.sinaweb.net/article_146233.html

- بیانات و فرمایشات امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، قابل دسترسی در پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)، قابل دسترس در:

Khamenei.ir

- بیانات امام‌خامنه‌ای، در جمع اعضای «سومین کنگره ی شعر و ادب دانشجویان سراسر کشور» جهاد دانشگاهی ۱۳۶۵/۹/۲۷.

- بیانات امام‌خامنه‌ای، در کنگره شعر شاهد، ۱۳۶۵/۱۱/۱۴

- بیانات امام‌خامنه‌ای، در افتتاحیه «مجمع ادب و هنر در خدمت جنگ»، ۱۳۶۳/۶/۳۰.

- بیانات امام‌خامنه‌ای در جمع اعضای «سومین کنگره ی شعر و ادب دانشجویان سراسر کشور» جهاد دانشگاهی، ۱۳۶۵/۹/۲۷

- بیانات امام‌خامنه‌ای، در گفتگو با اعضای «واحد فرهنگی روزنامه جمهوری اسلامی» ۱۳۶۰/۱۱/۲۶.

- بیانات امام‌خامنه‌ای، بیانات در دیدار جمعی از اصحاب فرهنگ و هنر و اندیشه، ۱۳۸۰/۵/۱.

- بیانات امام‌خامنه‌ای، در دیدار اقشار مختلف مردم و کارکنان وزارت پست و تلگراف و تلفن، ۱۳۷۰/۷/۱۵.

- بیانات امام‌خامنه‌ای در دیدار هنرمندان و مسئولان فرهنگی کشور، ۱۳۷۳/۴/۲۲.

- بیانات امام‌خامنه‌ای در دیدار جمعی از اصحاب فرهنگ و هنر و اندیشه، ۱۳۸۰/۵/۱.

- بیانات امام‌خامنه‌ای در جمع اعضای «سومین کنگره شعر و ادب دانشجویان سراسر کشور» جهاد دانشگاهی ۱۳۶۵/۹/۲۷.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در دیدار نخبگان علمی جوان، ۱۳۹۵/۰۷/۲۸.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در پیام به «نخستین جشنواره سراسری تئاتر دانشجویان»، ۱۳۶۴/۵/۱۶.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در افتتاحیه «مجمع ادب و هنر در خدمت جنگ»، ۱۳۶۳/۶/۳۰.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در پیام به کنگره شعر و ادب نهضت سوادآموزی خراسان، ۱۳۶۴/۷/۹.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در دیدار مسئولان اجرائی استان فارس، ۱۳۸۷/۲/۱۸.
- بیانات امام‌خامنه‌ای پس از بازدید از نمایشگاه فرش، ۱۳۷۰/۸/۲۹.
- بیانات امام‌خامنه‌ای در پیام به «کنگره شعر جنگ (اهواز)»، ۱۳۶۵.. /۹ /۵.
- توسلی، طیبه (۱۳۹۲). تربیت دینی، تربیت زمینه‌ساز، تربیت سکولار، تهران: مشرق موعود. قابل بازیابی در:
https://mashreqmag.sinaweb.net/article_127652.html
- جعفری، محمدتقی (۱۳۸۰). حیات معقول، تهران: موسسه تدوین و نشر آثار علامه جعفری.
- حسینی‌زاده، سیدعلی (۱۳۹۹). غایت تربیت از دیدگاه اسلامی، تهران: نشریه تربیت اسلامی. قابل بازیابی در:
https://islamicedu.rihu.ac.ir/article_1500.html
- حمیدی زاده، محمدرضا (۱۳۸۶). برنامه‌ریزی استراتژیک، تهران: انتشارات سمت.
- داداشی، ایرج (۱۳۸۸). صنعت و طرح مبانی نظری آن به اتکا آرا ابن سینا. جاویدان خرد، ۷(۱): ۴۳-۷۴. قابل بازیابی در:
 SID. <https://sid.ir/paper/152811/fa>.
- ساروخانی، باقر (۱۳۸۲). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی و اقتصادی، چاپ هشتم، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات.
- موسوی، سیدنقی (۱۳۹۷). تربیت انقلابی؛ چیستی و چرایی، قم: پژوهشگاه امام صادق(ع).

- مرتضوی، سیدمحمد (۱۳۹۲). موانع تربیت زمینه‌ساز، ۷(۲۶): ۴۶ - ۶۱، تهران: مشرق موعود. قابل مشاهده در:

https://mashreqmag.sinaweb.net/?_action=article&kw=330622&_kw

- بختیاری، حجت‌الله، رشیدی، محمد مهدی؛ علیمحمدی، معصومه (۱۳۹۷). مؤلفه‌ها و شاخص‌های تربیت اسلامی از نظر قرآن کریم، معرفت، ۲۷(۲۵۴): ۷۸ - ۹۳. ویژه علوم تربیتی. قابل بازیابی در:

<http://marifat.nashriyat.ir/en/node/3458>

- Priya, A.(2021). Case Study Methodology of Qualitative Research: Key Attributes and Navigating the Conundrums in Its Application, the official journal of the Indian Sociological Society, Sociological Bulletin,7(1), 94-110

